

Retten til et trygt og godt skolemiljø

Hvorfor har vi regler om skolemiljø?

- Reglene skal bidra til at elevene har det trygt og godt på skolen
- Styrke rettighetene til elever som blir mobbet eller krenket på skolen
- Lovfeste tydelige krav til hva skolene skal gjøre når elever blir krenket eller ikke har det trygt og godt på skolen
- Formålet med endringene er et mer effektivt regelverk og bedre håndheving

Hvem gjelder reglene for? § 9 A-1

- Reglene gjelder for elever både i grunnskolen og i videregående opplæring
 - Offentlige skoler
 - Frittstående skoler
 - Skoler godkjent etter oppl. § 2-12
- Reglene gjelder
 - i timer
 - i friminutt
 - i skolefritidsordninger og i leksehjelpsordninger
 - på skoleveien?
 - på fritiden?

Rett til et trygt og godt skolemiljø - § 9 A-2

- Elevene har en individuell rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.
- Skolemiljø omfatter både det fysiske og det psykososiale miljøet på skolen.
- Det er elevens opplevelse som er avgjørende for om eleven har et trygt og godt skolemiljø.

Forts. Retten til et trygt og godt skolemiljø - § 9 A-2

Retten omfatter både det psykososiale og det fysiske skolemiljøet, men sakene behandles ikke likt

Psykososiale skolemiljøet

- Skolen har en aktivitetsplikt
- Fylkesmannen er håndhevingsmyndighet
- Utdanningsdirektoratet er klageinstans

Fysiske skolemiljøet

- Skolen fatter enkeltvedtak
- Fylkesmannen er klageinstans

Nulltoleranse mot krenkelser - § 9 A-3

- Lovfestet at skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering
- Skolen skal også ha nulltoleranse for mindre alvorlige krenkelser.
- Hverken direkte handlinger som for eksempel hatytringer, eller mer indirekte krenkelser, som utestenging, isolering og baksnakking skal tolereres.
- Prinsippet om nulltoleranse ble tatt inn i loven for å understreke hvor viktig det er at skolen har tydelige holdninger på dette området.

Skolens aktivitetsplikt – §§ 9 A-4 og 9 A-5

- Tydelige krav til hva skolen skal gjøre - en aktivitetsplikt med fem delplikter
- Lovfestet krav til at eleven har rett til å bli hørt og en plikt til å ta hensyn til elevens beste
- Lovfestet todelt dokumentasjonskrav
- § 9 A-5 - Skjerpet aktivitetsplikt når ansatte krenker eller mobber
- Enkeltvedtak for noen tiltak fordi tiltaket krever det (for eksempel skolebytte)

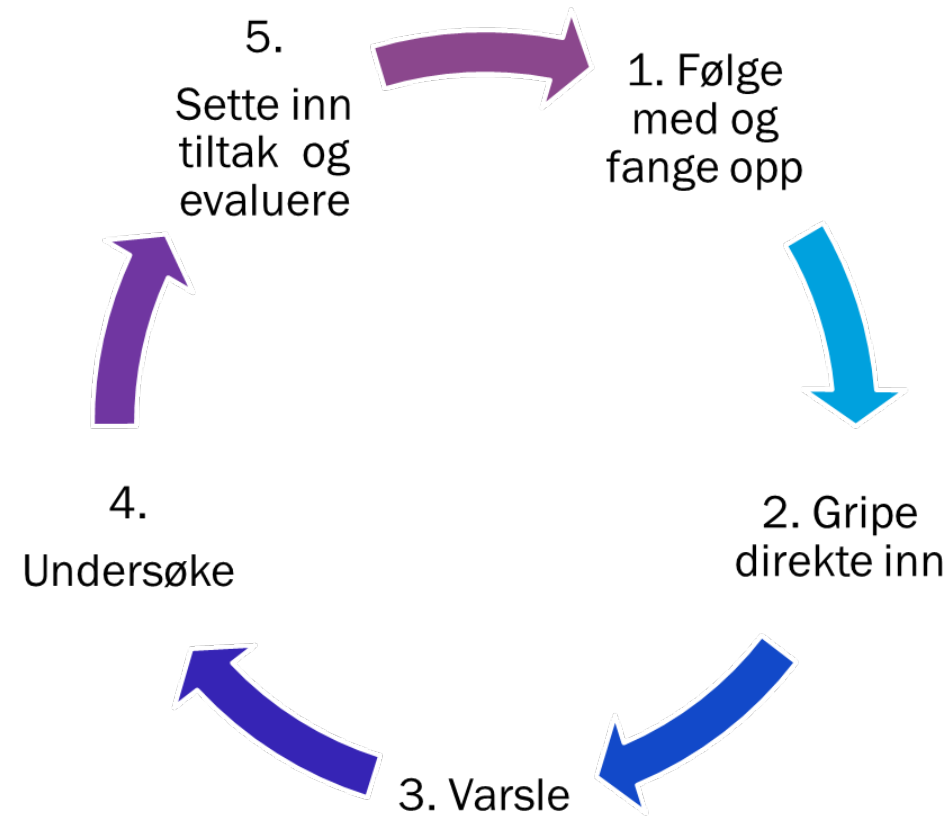
Aktivitetsplikten – 5 delplikter

1. Følge med
2. Gripe inn
3. Varsle skoleledelsen
4. Undersøke all mistanke og kjennskap
5. Sette inn tiltak – helt til eleven har det trygt og godt

Skjerpet ansvar overfor sårbare barn og unge!

Handlingssløyfe - 5 delplikter

Fylkesmannen som håndhevingsmyndighet - § 9 A-6

- Fylkesmannen har fått rollen som håndhevingsmyndighet
- Hensikten med regelverk er å få en enklere, raskere og mer brukervennlig behandling av sakene
- Fylkesmannen kan vedta og få til endring for eleven (om nødvendig med tvangsmulkt)
- Hva som er best for elevene, skal være et grunnleggende hensyn også i fylkesmannens behandling av saken

Å melde saken til fylkesmannen– § 9 A-6

- Muligheten til å melde saken til fylkesmannen, gjelder elevens psykososiale skolemiljø
- Melding til fylkesmannen skal være en sikkerhetsventil som kan fange opp saker skolen selv ikke klarer å løse raskt og riktig
- Fylkesmannen skal behandle saken i disse tilfellene:
 - Eleven eller foreldrene har meldt saken
 - Saken er tatt opp med rektor for mer enn en uke siden, med mindre det foreligger særlig grunner
 - Saken gjelder elevens psykososiale skolemiljø på den skolen eleven går, skulle ha gått eller midlertidig har byttet fra

Melde fra om mobbing eller krenkelser

NULLMOBBING

DU HAR RETT TIL Å HA DET BRA

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/>

Forts. å melde saken til fylkesmannen– § 9 A-6

- Hvis fylkesmannen ikke kan realitetsbehandle saken, skal de avvise den.
- Fylkesmannen skal vurdere om skolen har oppfylt aktivitetsplikten sin eller ikke
- Fylkesmannen skal alltid legge elevens subjektive oppfatning til grunn og ikke vurdere om elevens rett til et trygt og godt skolemiljø er oppfylt
- Fylkesmannens avgjørelser er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, som kan påklages til Utdanningsdirektoratet

Tvangsmulkt

- Fylkesmannen kan knytte tvangsmulkt til enkeltvedtaket for å sikre gjennomføring
- Tvangsmulkt legger et økonomisk press på skoleeier til å oppfylle vedtaket

Utdanningsdirektoratet er klageinstans

- Utdanningsdirektoratet er klageinstans på fylkesmannens vedtak
- Det gjelder både klage på avvisningsvedtak og klage på fylkesmannens vedtak om aktivitetsplikten er oppfylt eller ikke
- Som klageinstans kan vi blant annet fastsette nye tiltak og tvangsmulkt

Andre endringer i kapittel 9 A

- Det er innført en ny informasjonsplikt i § 9 A-9
- Det er tatt inn regler om ordensreglement og bortvisning i § 9 A-10 og § 9 A-11

Føringer for bruk av Barnekonvensjonen

Føringer for bruk av Barnekonvensjonen

- Barnets beste – en rettighet, et generelt prinsipp og en saksbehandlingsregel
- Elevens rett til å bli hørt
 - Barnekonvensjonen art. 12
 - Grunnloven § 104
 - Forvaltningsloven § 17
- Spesielt regulert i både opplæringsloven § 9 A-4 og § 9 A-6
- Gjelder all saksbehandling etter opplæringsloven
 - Se «Veiledning til bruk av barnekonvensjonen i saksbehandlingen»
 - Se «Saksbehandlingsveileder – Fylkesmannens saksbehandling etter opplæringsloven § 9 A-6»
 - Se rundskriv Udir-3-2017 om Skolemiljø

Hensynet til barnets beste

- Rettighet, grunnleggende hensyn, saksbehandlingsregel
- Hva er barnets beste?
 - Elevens egen oppfatning sentralt
 - Ikke alltid det eleven eller foreldrene mener
- Hvordan skal hensynet til barnets beste vektes?
 - Utgangspunktet: behørig vekt
 - Skal mye til for at andre hensyn veier mer

Barnets rett til å bli hørt

- Hvem har rett til å bli hørt?
 - Alle involverte elever
 - Alle elever, uavhengig av alder eller forutsetninger
- Skal vurderes på alle nivåer
 - Må vurdere om eleven er godt nok hørt i saken
 - Må vurdere selv å høre eleven
- Hvordan skal barnet høres?
 - Utgangspunktet: direkte
 - Andre muligheter: gjennom objektiv person, foreldre, brev m.m.
 - Fremkommer tydelig nok i annen dokumentasjon
- Rett, men ingen plikt

Oversikt over antall saker etter ny håndhevningsordning

Oversikt over saker hos fylkesmennene – skoleåret 2017/2018

- Meldte saker: 1402
- Saker som 30. juni 2018 fortsatt var under behandling: 256
- Saker som er behandlet: 1146
 - Aktivitetsplikten brutt: 605
 - Aktivitetsplikten oppfylt: 169
- Saker som er avvist: 91
- Saker som er veiledet fremfor å avvise: 133
- Saker som er trukke/avsluttet: 148

Oversikt over saker hos Utdanningsdirektoratet

- Klage 9 A-saker: 27
 - Antall klager som ikke har fått medhold: 13
 - Antall klager som har fått medhold: 6
- Klage på avvisningssaker 9 A: 14
- Saksomkostningssaker relatert til 9 A: 14
- Innsynssaker relatert til 9 A: 13